

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΓΗΡΑΤΟΣ

Υπό τοῦ κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Ε. ΚΟΥΡΤΗ

Ἡ ἀσθένεια, ἡ ἀνεργία, τὸ ἀτύχημα, εὐτυχῶς δὲν συμβαίνουν ἀναποφεύκτως εἰς κάθε ἄνθρωπον. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἔλθουν, ὑπάρχει συνήθως κάποιος τρόπος θεραπείας των. Ἐκεῖνο, ὅμως, τὸ ὁποῖον εἶναι κοινὴ μοῖρα ὄλων, εἶναι τὸ γῆρας. Τὸ γῆρας περιμένει ὄλους μας εἰς κάποιον σημεῖον τοῦ μονοπατιοῦ τῆς ζωῆς καὶ ὁ μόνος τρόπος νὰ τὸ ἀποφύγη κανεὶς εἶναι νὰ πεθάνη νέος.

Χάρις εἰς τὰς προόδους τῆς Ἱατρικῆς καὶ τῶν συγγενῶν της ἐπιστημῶν, θάνατοι εἰς νεαρὰν ἡλικίαν δὲν συμβαίνουν εἰς τὰς ἡμέρας μας τόσον συχνά, ὅσον ἄλλοτε. Καὶ ἡ μακροβιότης ἔχει μεγαλώσει. Ἀλλ' ἡ ἐπέκτασις τῆς διάρκειας τοῦ βίου ἐδημιούργησε τὸ πρόβλημα, πῶς δὲν θὰ εὐρεθῶμεν ἀδύναμοι καὶ ἀβόηθοι, ὅταν θὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν σκιάν τοῦ γῆρατος. Καὶ ἡ πρόβλεψις καὶ ἡ προετοιμασία ἀντιμετωπίσεως τοῦ προβλήματος αὐτοῦ εἶναι ἐπίτευγμα ἰδικόν μας, διὰ τὸν ἑαυτὸν μας, τὰς οἰκογενείας μας, καὶ ὄλους μας, ὡς Κοινωνίας ὠρίμων καὶ προνοητικῶν ἀνθρώπων.

Εἶναι γνωστόν, ὅτι τὸ πέρασμα τῶν ἐτῶν δὲν μειώνει τὸ ἐνδιαφέρον δι' αὐτοσυντήρησιν καὶ ἀνεξαρτησίαν εἰς κανένα. Καὶ ὅτι οἱ περισσότεροὶ ἄνθρωποι εἶναι εὐτυχέστεροι ἀπασχολούμενοι μὲ κάτι μέχρι τῶν δυσμῶν τοῦ βίου των. Καὶ ὅτι τὸ μόνον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ὄλοι τρομάζομεν, καθὼς πλησιάζομεν εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς καὶ αἱ φυσικαὶ καὶ διανοητικαὶ δυνάμεις καὶ ἡ ὑγεία μας ἐλαττοῦνται καὶ παρακμάζουσιν, εἶναι ἡ ἐξάρτησις.

Ἡ ἐξάρτησις. Ἀλλὰ ποία εἶναι ἡ ὑφ' αὐτῆς τῆς ἐξαρτήσεως;

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΗΡΑΤΟΣ

Γρήγορα ἢ ἄργα οἱ ἡλικιωμένοι ἄνθρωποι ὑποχρεοῦνται νὰ ἀποχωρισθοῦν ἀπὸ τὴν ἐργασίαν των καὶ ἀπὸ τὸ εἰσόδημά των, τὸ ὁποῖον τοὺς φέρει αὐτῆ. Ἐὰν ἔχουν περιουσίαν, ἢ ὀλίγας οἰκονομίας, ὅσας τοὺς ἄφησαν τὰ πολυτάραχα χρόνια τὰ ὁποῖα ἔφερον ὁ πόλεμος, ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν ἀνεξάρτητοι, καίτοι ἡ ἀνεξαρτησία των αὐτῆ εἶναι κολοβωμένη, ὡς στερουμένη τῶν συνηθειῶν μιᾶς ὀλοκλήρου ζωῆς. Ἐὰν ἔχουν παιδιά, τὰ ὁποῖα ἀνδρωθέντα μὲ στοργὴν καὶ ἐπιμέλειαν ἔχουν εὖρει τὸν δρόμον των καὶ αἰσθάνονται εὐχαρίστησιν ν' ἀνταποδώσουν, ἐλάχιστα ἔστω, ἀπὸ ὅσα ὀφείλουν εἰς τοὺς γέρους των, οἱ γέροι διατηροῦν τὴν ἡρεμίαν των, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν παλαιὰν γνώριμόν των ἀνεξαρτησίαν. Ὅση καὶ ἂν εἶναι ἡ φροντίδα τῶν τέκνων, δὲν ἔμπορεῖ νὰ δώσῃ εἰς τοὺς γέρους ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον οὗτοι ἐπιθυμοῦν. Διότι ἐνθυμοῦνται αὐτοί, ὅτι, ὅταν ἦσαν νέοι, καθὼς ἀνέβαιναν εἰς τὰ χρόνια, ἐγί-

νοντο εύτυχέστεροι με την συναίσθησιν τῆς αύξανόμενης άνεξαρτησίας των. Ένώ τώρα βλέπουν ότι με τὸ πέρασμα τῶν ἐτῶν ύποχρεοῦνται νὰ ύποτάσσωνται εἰς μίαν βαθμιαίαν παράδοσιν τῶν δυνάμεων καὶ τῶν συνηθειῶν των, χωρὶς νὰ ἔχουν κάτι τὸ ἐντελῶς ἰδικόν των, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ δικαιοῦνται νὰ στηριχθοῦν. Ὅταν δὲ δὲν ὑπάρχη οὔτε τὸ «κομπόδεμα» οὔτε τὰ ἐπιτυχημένα παιδιὰ, τότε ἡ ἐξάρτησις προβάλλει ὀλόκληρη καὶ γυμνή. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐζησεν εἰς τὴν κοινωνίαν εἰς ἓνα ὠρισμένον ἐπίπεδον ζωῆς, ἀποδύεται πλέον εἰς ἓνα μονήρη ἀγῶνα με τὴν φτώχεια. Καὶ πολὺ πιθανὸν νὰ ἀναγκασθῆ νὰ θυσιάσῃ μέρος τῆς ἀξιοπρεπείας του καὶ νὰ ὑποστῆ ἴσως καὶ ἐξευτελισμούς, οἱ ὁποῖοι εἰς ἄλλους ἢ εἰς ἀνέργους ἄλλων ἡλικιῶν δὲν θὰ ἦσαν τόσον βαρεῖς. Καὶ πιθανὸν ἀκόμη, εἰς μάρτην νὰ περιμένη κάποιον νὰ τὸν φροντίσῃ, νὰ τὸν νοσηλεύσῃ, νὰ τὸν γηροκομήσῃ, ὅταν ἀσθενήσῃ. Ὅλα αὐτὰ, τὸ αἶσθημα τῆς φυσικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀδυναμίας, ἡ κυριαρχία ξένων βουλήσεων ἐπὶ τῆς ζωῆς καὶ τῶν συνηθειῶν των, καὶ ἡ ἀπώλεια ἐνὸς κάποιου σκοποῦ—ὁ ὁποῖος συμπορεύεται μαζί των—συνιστοῦν τὴν ἐξάρτησιν, ἡ ὁποία, ὡσὰν κρυμμένη φαγέδαινα, ἴσταται πίσω ἀπὸ κάθε μελαγχολίαν καὶ ἰδιοτροπίαν τῶν γέρων (1).

Διὰ νὰ μὴν περιπίπτῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν κατάστασιν τῆς τοιαύτης ἐξαρτήσεως, ἐνώνει τὰ χέρια του καὶ τὴν καρδιά του με τοὺς ἄλλους: διὰ νὰ ἀντιμετωπιζῆ τὴν ἀδυναμίαν του με τὰς ἡνωμένας δυνάμεις καὶ τὴν μοναξιάν του με τὴν ἀνθρωπίνην συναδελφικότητα. Ἐνας δὲ τῶν τρόπων, με τοὺς ὁποῖους ἐπιτυγχάνει αὐτὸν τὸν σκοπὸν, εἶναι ὁ θεσμὸς τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως (2).

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΙΣ ΓΗΡΑΤΟΣ

Τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς ἀσφαλίσεως γήρατος, ὅπως καὶ τῆς ἀσφαλίσεως ἐναντίον τῶν ἄλλων ἀντιξοοτήτων τῆς ζωῆς, εἶναι γενικῶς ἡ διασπορά τῶν βαρῶν εἰς πλῆθος ἀνθρώπων καὶ εἰς ἕκτασιν χρόνου. Κατ' αὐτὴν τὰ ἀσφαλιζόμενα πρόσωπα ὑποχρεοῦνται εἰς καταβολὴν «ἀσφαλίστρου» καὶ

1) Λεπτομερῆ ἀνάλυσιν τῶν προβλημάτων τοῦ γήρατος περιέχουν τὸ ἄρθρον τοῦ P. H. Landis «Emerging problems of the Aged», εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν Ἐπιθεώρησιν «Social Forces» τοῦ Μαΐου 1942, καὶ τὸ βιβλίον τοῦ Dr. Martin Gumpert «You are younger than you think», Duell, Sloan, & Pearce, Inc., New York, 1951.

2) Ἄλλοι τρόποι εἶναι: α) ἡ ἰδιωτικὴ ἀγαθοεργία καὶ β) ἡ δημοσία πρόνοια. Ἡ τελευταία ἀντλεῖ τοὺς πόρους της ἀπὸ τὸν Κρατικὸν Προϋπολογισμόν καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ γεγονός ἀποτελεῖ τὴν εἰδοποιὸν διαφορὰν της ἀπὸ τὴν Κοινωνικὴν Ἀσφάλισιν.

Εἰς τὴν χώραν μας ἡ προστασία τοῦ γήρατος στηρίζεται εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως. Περί τοῦ ὅτι δεῖν νὰ συνεχισθῆ, ἐπὶ τοῦ παρόντος τουλάχιστον, ὁ τρόπος οὗτος προστασίας, εἶναι, καθ' ἡμᾶς, ἐκτὸς συζητήσεως. Πρῶτον διότι δημιουργεῖ τίτλους ἐπὶ τῶν παροχῶν, πηγάζοντας ἐκ δικαιώματος καὶ οὐχὶ ἐξ ἀγαθοεργίας. Δεύτερον, διότι ἡ ἀρχὴ τῆς ἀσφαλίσεως παρέχει ἓνα σπουδαῖον μέσον κοινωνικῆς πειθαρχίας, καθ' ὅσον πᾶς τις εἶναι ἐνήμερος, ὅτι πᾶσα ὑψωσις τοῦ ἐπιπέδου τῶν συντάξεων σημαίνει καὶ ταυτόχρονον ἀντίστοιχον ὑψωσιν τοῦ ἐπιπέδου τῶν εισφορῶν. Καὶ τρίτον, διότι σήμερον καλύπτει μέρος μόνον καὶ οὐχὶ ὀλόκληρον τὸν πληθυσμὸν τῆς χώρας. International Labour Organization, The Financing of Social Security, Geneva, 1954, σελ. 2.

δικαιοῦνται, ὅταν ἐπέλθῃ τὸ γῆρας μὲ τοὺς κινδύνους του, ὠρισμένης συντάξεως. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἔρχομὸς τοῦ γῆρατος εἶναι βέβαιος, εὐκόλον εἶναι νὰ προβλεφθοῦν καὶ νὰ συγκεντρωθοῦν τὰ ἀπαιτούμενα κεφάλαια. Εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἀσφαλίσεις ἡ ἀρχὴ τῆς ἰσότητος παροχῶν διὰ πρόσωπα τῶν ἰδίων προϋποθέσεων ἀποτελεῖ ἕνα φυσικὸν καὶ ζωτικὸν μέρος τῆς λειτουργίας των. Εἰς τὴν Κοινωνικὴν, ὅμως, Ἀσφάλισιν δεσπόζουσι σκέψεις περὶ τῆς κοινωνικῆς σημασίας τοῦ ἀσφαλιζομένου κινδύνου καὶ τῆς ἐπαρκείας τῶν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν του διαθετομένων παροχῶν (*). Τοῦτο δὲ εἶναι βασικὸν γνώρισμα τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως, διότι αὕτη ἀποβλέπει εἰς τὸ σύνολον τῆς κοινωνίας καὶ ἔχει ὡς βασικὸν σκοπὸν τὴν μείωσιν τῶν ἀνισοτήτων. Ἄλλως, ἐὰν ἡ σύνταξις συνεδέετο αὐστηρῶς μὲ τὸ ποσὸν τῶν ἀσφαλιστικῶν εισφορῶν, τότε οἱ ἔχοντες μεγάλους μισθοὺς καὶ σταθερότητα ἀπασχολήσεως θὰ ἐδικαιοῦντο μεγάλων συντάξεων, ἐνῶ πολλοὶ ἄλλοι πιθανὸν νὰ μὴν ἤξιοῦντο νὰ λάβουν ποτὲ τίποτε. Διὰ τοῦτο ἡ ἀναλογιστικὴ θεμελίωσις τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως εἶναι τοιαύτη, ὥστε οἱ πτωχότεροι νὰ τυγχάνουν γενναιοτέρας μεταχειρίσεως καὶ νὰ λαμβάνουν περισσότερα ἀπὸ ὅσα θὰ ἐλάμβανον βάσει τῶν ὄσων εἰσέφερον (*). Τὸ χαρακτηριστικὸν δὲ τοῦτο εἶναι κοινὸν εἰς ὅλα τὰ συστήματα κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως ἀπὸ τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς μέχρι τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως.

Ἐν ὅψει τῶν ἀνωτέρω, πᾶσα πρόβλεψις κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως τοῦ γῆρατος πρέπει νὰ ἀποβλέπη εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν προϋποθέσεων ἐκείνων αἱ ὁποῖαι θὰ ἐμποδίζουσι τὸν ἐργαζόμενον νὰ περιπέτῃ κατὰ τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἐξαρτήσεως. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰ τοῦ ἐξασφαλίζῃ, ἐφ' ὅσον ἐξεπλήρωσε ἐν τῷ μέτρῳ τῶν ἰκανοτήτων του τὰς ὑποχρεώσεις του ἔναντι τῆς ἀσφαλίσεως, ἕνα ἀνεκτὸν ἐπίπεδον ζωῆς ὑπὸ οἰασθήποτε περιστάσεις (*). Ἔστω δηλαδὴ καὶ ἐὰν ἔχη οὔτος καὶ ἄλλα εἰσοδήματα ἐξ ἄλλων πηγῶν. Διότι ἡ παρακίνησις πρὸς τὴν ἀτομικὴν ἀποταμίευσιν καὶ τὴν προαιρετικὴν ἀσφάλισιν διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν συμπληρωματικοῦ εἰσοδήματος πρὸς ἀντιμετώπισιν ἐκτάκτων ἀναγκῶν ἢ καὶ πρὸς διατήρησιν ἐνὸς ἐπιπέδου ἀνέσεως πάνω ἀπὸ τὸ ὄριον συντηρήσεως, εἶναι, καθ' ἡμᾶς, ἕνα τῶν βασικῶν στοιχείων παντὸς ὑγιοῦς προγράμματος κοινωνικῆς προστασίας.

3) Περὶ τῶν κοινῶν σημείων καὶ τῶν διαφορῶν Ἰδιωτικῆς καὶ Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως ἴσως ἐνδιαφερούσας ἰδέας ἀναπτύσσει ὁ Χρ. Ἀγαλλόπουλος εἰς τὸ μνημειώδες ἔργον του «Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις», 1955, σελ. 57. Κατὰ τὸν Reinhardt H o h a u s τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς ἰδιωτικῆς ἀσφαλίσεως εἶναι α) προαιρετικότητις, β) ἰσότητις παροχῶν, γ) προστασία τοῦ ἀτόμου, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν του καὶ τῆς ἰκανότητος καὶ ἐπιθυμίας του πρὸς πληρωμὴν ἀσφαλίστρου, καὶ δ) δυνατότητις ἐπιλογῆς τῶν ἀσφαλιστέων κινδύνων. Ἐνῶ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως εἶναι α) ὑποχρεωτικότητις, β) κοινωνικὴ σημασία τοῦ κινδύνου, γ) κατώτατον ὄριον προστασίας, δ) ὠρισμένους κύκλους ἀσφαλιστέων κινδύνων καὶ ε) μεγάλος ἀριθμὸς ἠσφαλισμένων. American Institute of Actuaries, T h e R e c o r d, τοῦ Ἰουνίου 1938.

4) ILO, The Financing of Social Security, σελ. 39 καὶ 40.

5) ILO, The Financing of Social Security, Εἰσαγωγή, σελ. 1.

ΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΩΝ ΓΕΡΩΝ

Ἄλλὰ ποῖα εἶναι αἱ ἀνάγκαι των καὶ πῶς τὰς καλύπτουν σήμερον οἱ συνταξιῶχοι;

Ἄτυχῶς δὲν ὑπάρχουν στοιχεῖα οὔτε τῶν ἀναγκῶν οὔτε τῶν πόρων των. Γνωρίζομεν, βεβαίως, ὅτι ἔχουν καὶ αὐτοὶ ἀνάγκην τροφῆς—ἢ ὅποια διαφέρει κάπως ἀπὸ τὴν τροφήν τῶν ἀνθρώπων τῶν ἄλλων ἡλικιῶν—, ἐνδυμασίας, κατοικίας, φωτισμοῦ, καυσίμου ὕλης, εἰδῶν νοικοκυριοῦ, καὶ κοινωνικῶν ἐξόδων, τὰ ὅποια—ὅσον μικρὰ καὶ ἔαν εἶναι—εἶναι καὶ αὐτὰ ἀπαραίτητα. Καλύπτουν οὗτοι τὰς ἀνάγκας αὐτὰς διὰ τῶν λαμβανομένων συντάξεων; Ἡ εἶναι αὐταὶ ἑλλιπεῖς καί, ἐν καταφατικῇ περιπτώσει, εἰς ποῖαν ἔκτασιν;

Ἐν ἑλλείψει στοιχείων, θὰ ἡδυνάμεθα νὰ εἰκάζωμεν τὰς ἀνάγκας των συσχετίζοντες αὐτὰς μὲ ἐκείνας τὰς ὁποίας οἱ ἴδιοι ἀντιμετώπιζον, ὅταν εὐρίσκωντο ἀκόμη εἰς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν καὶ ἐπλήττωντο ἀπὸ τὸ κακὸν τῆς Ἄνεργίας. Τότε ἦτο δυνατὸν νὰ λαμβάνουν 35 δρχ. καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀνεργίας, ἦτοι 1050 δρχ. μηνιαίως. Ἡ τοιαύτη κατάστασις των ἦτο βεβαίως παροδική, ἀλλ' αἱ ἀνάγκαι των ἀσφαλῶς μεγαλύτεραι, λόγῳ ὑποχρεώσεων εἴτε ἔναντι τέκνων εἴτε ἔναντι γέροντων γονέων, εἴτε καὶ ἀμφοτέρων. Ἐὰν συνεπῶς κατὰ τὸ γῆρας των εἶχον οὗτοι ἕνα πάγιον εἰσόδημα—γύρω ἐκεῖ εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας—αὐτὸ θὰ τοὺς ἐπροστάτευεν ἀπὸ τὸν ἀπελπισμένον ἀγῶνα μὲ τὴν φτώχεια, θὰ τοὺς ἐπροφύλαττε τὴν λευκαυθεῖσαν εἰς μίαν μακρὰν ζωὴν σκληρᾶς ἐργασίας προσωπικότητά των ἀπὸ τὴν σκιὰν κάθε μειώσεως, καὶ θὰ τοὺς ἐλύτρωνεν ἀπὸ τὸ αἰσθημα τῆς ἀβεβαιότητος.

Μὲ βάσιν, λοιπόν, τὸ ποσὸν αὐτὸ ὡς σύνταξιν συντηρήσεως, ἀπονεομένην μετὰ 20ετῆ τουλάχιστον συνολικὴν ἀσφάλισιν, πρέπει νὰ κτίσωμεν τὴν φροντίδα μας διὰ τὸ γῆρας (").

Ἀσφαλῶς, τὸ ποσὸν αὐτὸ δέον νὰ καθορισθῇ ἐπακριβῶς μετὰ πλήρη μελέτην τῶν δημογραφικῶν δεδομένων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν τάσιν ἐξελίξεως τοῦ πληθυσμοῦ ('), καὶ ἐν συναρτήσει πρὸς τὴν σειρὰν προτεραιότη-

6) I.L.O., International Labour Review, Vol. LIX, No 6, τοῦ Ἰουνίου 1949.

7) Διότι ὁ πληθυσμὸς τῆς συνταξίμου ἡλικίας ἀποφασίζει τὰ μελλοντικὰ ἐπίπεδα τῶν ἐξόδων καὶ ὁ πληθυσμὸς τῶν ἐργασίμων ἡλικιῶν ἐπηρεάζει τὸ εἰσόδημα τοῦ λογαριασμοῦ Συντάξεων.

Κατὰ τὴν μελέτην, πάντως, τῶν δημογραφικῶν δεδομένων βαρύνουσιν σημασίαν ἔχουν οἱ ἐξῆς παράγοντες:

α) Πόσα ἄτομα θὰ φθάσουν κατ' ἔτος τὴν ἡλικίαν τῶν 65 ἐτῶν (θέμα τὸ ὁποῖον σχετίζεται μὲ τὴν γονιμότητα καὶ τὴν θνησιμότητα τοῦ πληθυσμοῦ, ὡς καὶ μὲ τὴν γενικὴν πολιτικὴν ἐπὶ τῆς μεταναστεύσεως).

β) Πόσα ἐκ τῶν ἀτόμων αὐτῶν θὰ δικαιωθῶσιν συντάξεως (θέμα ἐξαρτώμενον ἀπὸ τὴν κατάστασιν τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας).

γ) Πόσα ἐκ τῶν προσώπων τούτων θὰ ἀποχωρήσουν πράγματι ἐκ τῆς ἐργασίας ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τοῦ ὁρίου ἡλικίας.

δ) Ἐπὶ πόσον χρόνον θὰ καταβάλλεται σύνταξις εἰς αὐτὰ (θέμα σχετιζόμενον μὲ τὴν μακροβιότητα τοῦ πληθυσμοῦ).

τος, τὴν ὁποίαν δίδει ἡ χώρα μας ἐντὸς τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν γῆρας (*). Ἐν συναρτήσει δηλαδὴ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος, τὸ ὁποῖον δύναται μετὰ βεβαιότητος καὶ ἀκινδύνως νὰ διατίθεται: ἀπὸ τὴν γενεάν, ἡ ὁποία εὐρίσκεται ἀκόμη εἰς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν, εἰς ἐκείνην, ἡ ὁποία ἀποσύρεται αὐτῆς (*).

8) Ἐνδιαφέρον εἶναι νὰ σημειωθῇ ὅτι εἰς τὴν Σουηδίαν τὸ κόστος τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἀπορροφᾷ τὰ 28 % τοῦ Κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἐναντι 22 % καὶ 11 % αὐτοῦ, ἄτινα διατίθενται διὰ τὴν Ἐθνικὴν Ἀμυναν καὶ τὴν Ἐκπαίδευσιν καὶ τὰς Καλὰς Τέχνας. G ö t a n T e g n e r : Social Security in Sweden, Uppsala, 1956, σελ. 126 καὶ 127.

Εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν τὸ σύνολον τοῦ ἀσφαλιστροῦ τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἀποτελεῖ τὰ 25,1 % τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐνῶ τὸ ἀσφάλιστρον συντάξεως τοῦ Ι.Κ.Α. εἶναι 7,50 % τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων, τὸ σύνολον τοῦ ἀσφαλιστροῦ τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἀνέρχεται εἰς 24 %, ἐὰν δὲ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ ἐπικουρικὴ ἀσφάλισις, φθάνει τὰ 36 %, αὐτῶν. Ἀρ γ. Ν ι κ ο λ ό π ο υ λ ο ς : «Ὁ Ἐργοδοτικὸς Παράγων εἰς τὴν Κοινωνικὴν Ἀσφάλισιν», Δελτίον Ι.Κ.Α. τεύχος 2-3, 1959, σελ. 119-120.

Ἀξιοσημείωτον ἐπίσης τυγχάνει ὅτι κατὰ τὸ διάστημα Ἰούλιος 1954—Ἰούνιος 1955 ἐναντι ἐσόδων τοῦ Κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐξ Ἑλληνικῆς πηγῆς 9.294,4 ἑκατομ., τὰ μὲν ἔσοδα τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως γενικῶς ἀνήλθον εἰς 2.500 ἑκατομ., ἀντιστοιχοῦντα πρὸς 27 % τῶν ὡς ἄνω ἐσόδων τοῦ Κράτους, τὰ δὲ ἔσοδα αὐτῆς εἰς 2.220 ἑκατομμύρια ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ 23,9 % τοῦ ἰδίου ποσοῦ. «Ἡ Κοινωνικὴ Ἀσφάλισις ἐν Ἑλλάδι καὶ τὸ Ι.Κ.Α.», ἔκδοσις Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν, 1958, σελ. 57.

9) The General Report of the 13th International Congress of Actuaries τοῦ ὀργανωθέντος ὑπὸ τοῦ ILO καὶ λαβόντος χώραν εἰς Scheveningen, τὸ 1951.

Καθορισθέντος τοῦ ποσοστοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος, τὸ ὁποῖον θὰ διατίθεται διὰ τὴν προστασίαν τοῦ γήρατος, ἀνακύπτει τὸ πρόβλημα περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν δέον νὰ ἐπιδιώκεται ἡ ἀφαίρεσις αὐτοῦ ἐκ τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας καὶ ἡ μεταφορὰ του εἰς τὸν Λογαριασμόν, ὅστις θὰ ἐξυπηρετῇ τοὺς γέρους κατὰ τὴν συνταξιοδότησιν τῶν.

Ἐὰν τὸ θέμα τῆς προστασίας τοῦ γήρατος ἐμελετᾶτο θεωρητικῶς καὶ ἐξ ὑπαρχῆς, ἡ ἐκλογὴ θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ μεταξὺ δύο ἀρχῶν: α) τῆς ἀρχῆς τῆς χρηματοδοτήσεως τοῦ σχετικοῦ Λογαριασμοῦ ἐκ τοῦ Κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ, δηλ. τῆς ἀρχῆς τῆς Δημοσίας Προνοίας, καὶ β) τῆς ἀρχῆς τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως. Δοθέντος ὅμως, ὅτι ἡ προτίμησις μας στρέφεται πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀσφαλίσεως, δι' οὓς λόγους ἀναφερόμεν εἰς τὴν σημείωσιν 2, τὸ πρόβλημα, δι' ἡμᾶς, περιορίζεται εἰς τὴν ἐξέυρεσιν τῆς καλυτέρας μεθόδου ὑπολογισμοῦ τῶν εἰσφορῶν καὶ τῶν συντάξεων. Ὑπάρχουν αἱ ἀκόλουθοι μέθοδοι:

α) Ἡ μέθοδος «ἴση εἰσφορά—ἴση συντάξις» (Flat Rate Contributions—Flat Rate Benefits) δι' ὄλους. Ἡ μέθοδος αὕτη δὲν συντελεῖ κατ' ἀρχὴν εἰς τὴν ἀνακατανομὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος, ἥτις εἶναι μία τῶν βασικῶν ἐπιδιώξεων τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως. Τὸ μειονέκτημα ὅμως τοῦτο ἐξουδετεροῦται, ὡσάκις εἰς τὴν χρηματοδότησιν τοῦ σχετικοῦ προγράμματος εἰσφέρει, ἐκτὸς τῶν μισθωτῶν καὶ τῶν ἐργοδοτῶν, καὶ τὸ Κράτος, καὶ ἰδίως, ὅταν τοῦτο ἔχη θεσπίσει τὴν προοδευτικὴν φορολογίαν, ὡς συμβαίνει π.χ. εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

β) Ἡ μέθοδος καθορισμοῦ τῆς εἰσφορᾶς ἀναλόγως τῆς ἡλικίας τῶν προσώπων κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὑπαγωγῆς των εἰς τὴν ἀσφάλισιν. Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην ἡ ἀσφαλιστικὴ εἰσφορά εἶναι χαμηλὴ εἰς τὰς μικρὰς ἡλικίας καὶ αὐξάνεται προοδευτικῶς, καθὼς ἡ ἡλικία τῶν εἰσπερχομένων εἰς τὴν ἀσφάλισιν ἀνέρχεται.

Ἀπὸ ἀπόψεως ἀσφαλιστικῆς ἀρχῆς, ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι δικαιότερα τῆς προηγουμένης, ἀλλ' εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς παρουσιάζει πολλὰς δυσκολίας, ἰδίως κατὰ τὴν χορηγήσιν αὐξήσεως εἰς τὰς συντάξεις, ὅτε ἡ αὐξήσις δέον νὰ συσχετίζεται μὲ τὴν ἡλικίαν

Ίσως τὸ ἐν λόγῳ ποσὸν νὰ φαίνεται μικρόν. Ἄλλ' ὅταν ὄλαι σχεδὸν αἱ ἐργαζόμεναί τάξεις τῆς χώρας εἶναι πτωχαί, ὅταν ἡ ἐργασία διὰ μεγάλο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι ὄχι κανονική, καὶ ὅταν μικρὸς μόνον ἀριθμὸς προσώπων δύναται νὰ ἀναμένη ἐπαρκεῖς συντάξεις, τὸ ποσὸν αὐτὸ διὰ τοὺς ἠσφαλισμένους τῆς κατωτάτης μισθολογικῆς κλάσεως εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῆ ἱκανο-

τὴν ὅποιον εἶχον οἱ συνταξιούχοι κατὰ τὴν ὑπαγωγὴν των εἰς τὴν ἀσφάλισιν.

Εἰς τὰ συστήματα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων τῶν περισσοτέρων Εὐρωπαϊκῶν Χωρῶν τὸ ὕψος τῶν εἰσφορῶν εἶναι τὸ ἴδιον διὰ νέους καὶ γέρους, ἀνδρας καὶ γυναῖκας. Μόνον εἰς τὰ συστήματα τῆς Δανίας, Ἰσλανδίας, Ἰρλανδίας καὶ Ἀγγλίας αἱ εἰσφοραὶ διαφέρουν κατὰ ἡλικίαν καὶ φύλον. I.L.O., *The Financing of Social Security*. σελ. 39.

γ) Ἡ μέθοδος καθορισμοῦ τῆς εἰσφορᾶς κατὰ ἐπίπεδον εἰσοδήματος. Κατὰ ταύτην, ἡ συντάξις εἶναι συνάρτησις ὄχι μόνον τοῦ χρόνου θητείας τῶν ἠσφαλισμένων εἰς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν, ἀλλὰ καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν βάσει τοῦ εἰσοδήματος αὐτῶν καταβληθεισῶν εἰσφορῶν.

Καὶ ἡ μέθοδος αὕτη ἐπιτρέπει, ὅπως μὴ ἐπιβαρύνονται σοβαρῶς οἱ νέοι, οἵτινες φυσικὸν εἶναι νὰ μὴ σκέπτονται τὸ γῆρας καὶ τὴν μέριμναν ὑπὲρ αὐτοῦ, ὡς ἐπίσης καὶ οἱ μισθωτοὶ τῶν χαμηλῶν ἀποδοχῶν. Διευκολύνει ἐξ ἄλλου τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Κοινωνικῆς Διακιοσύνης διὰ τῆς μεγαλύτερας ἐπιβαρύνσεως τῶν οικονομικῶς ἰσχυρῶν. Πλὴν παρουσιάζει καὶ αὕτη δυσκολίας καὶ ἀμφισβητήσεις κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξακρίβωσιν τοῦ ὕψους τῶν εἰσφορῶν. Ἡ μέθοδος αὕτη χρησιμοποιεῖται, παρ' ἡμῖν μὲν, ὑπὸ τοῦ I.K.A., μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων χωρῶν, ὑπὸ τῶν Η.Π.Α.

Οἰαδήποτε μέθοδος χρηματοδοτήσεως καὶ ἐὰν προτιμηθῆ, τὸ μέγα θέμα, τὸ ὅποιον ἀνακύπτει ἀμέσως εἶναι τὸ ἐξῆς: Πόσα κεφάλαια δέον νὰ διατίθενται διὰ τὸν Λογαριασμὸν Συντάξεων μέσα εἰς τὸν χρόνον; Ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημα δίδουν δύο διάφορα συστήματα: α) Τὸ Διανεμητικόν, καὶ β) Τὸ τῆς Κεφαλοποιήσεως Ἡ ἐκλογή μεταξὺ αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν πιθανὴν κίνησιν τοῦ Λογαριασμοῦ, ὡς καὶ ἀπὸ τοὺς σκοποὺς, οἵτινες ἐπιδιώκονται διὰ τῆς Ἀσφαλίσεως.

α) Κατὰ τὸ Διανεμητικὸν σύστημα (Pay as you Go ἢ Assessment System), τὸ σύνολον τῶν Κεφαλαίων, τὰ ὅποια προβλέπεται ὅτι θὰ χρειασθοῦν διὰ συντάξεις, ὑπολογίζεται διὰ μίαν μικρὰν σχετικῶς χρονικὴν περιόδον (10-20 ἔτη). Ὑπολογίζεται δηλαδὴ ποῖον θὰ εἶναι τὸ σύνολον τῶν συντάξεων τῶν ἀπαιτητῶν ἐντὸς τῆς περιόδου ταύτης, ὡς καὶ τὸ ὕψος τῶν διοικητικῶν δαπανῶν τῶν ἀναγκαιουσῶν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν των, καὶ βάσει αὐτῶν καθορίζεται τὸ ὕψος τοῦ ἀσφαλιστροῦ.

Τὸ σύστημα τοῦτο ἐξασφαλίζει ἰσορροπίαν μεταξὺ ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ προβλέπει τὴν δημιουργίαν ἐνὸς μικροῦ ἀποθεματικοῦ διὰ τὸν μετριασμὸν τῶν τυχόν διακυμάνσεων τόσον τῶν ἐσόδων τῆς ἀσφαλίσεως, λόγῳ ἀνεργίας, ὅσον καὶ τῶν συντάξεων, λόγῳ ἐκτάκτου αὐξήσεως αὐτῶν. Ἡ ὑπαρξις δὲ τοῦ ἀποθεματικοῦ αὐτοῦ ὑπηρετεῖ τρεῖς σημαντικοὺς σκοποὺς:

αα) Χρηματικόν: Διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν πάσης ἀπροβλέπτου καὶ ἐξαιρετικῆς διαφορᾶς μεταξὺ ἐσόδων καὶ ἐξόδων.

αβ) Οἰκονομικόν: Διὰ τὴν διαθέσιν καὶ ἐπένδυσιν του εἰς τοὺς κλάδους τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας πρὸς δημιουργίαν μεγαλυτέρου Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος, καὶ

αγ) Ψυχολογικόν: Διὰ τὴν ἐπίσημοποίησιν, ἀφ' ἐνὸς μὲν τοῦ γεγονότος ὅτι αἱ συντάξεις χορηγοῦνται ὡς δικαίωμα, καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς ὑπάρξεως μιᾶς ὀρισμένης πηγῆς παρεχούσης ἐγγύησιν, ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ Νόμου, περὶ χορηγήσεως συντάξεων, θὰ τηρηθῶσιν.

β) Τὸ Σύστημα τῆς Κεφαλοποιήσεως (Accumulation System) στηρίζεται εἰς τὴν καλουμένην ἀναλογιστικὴν εἰσφορὰν (Actuarial Contribution). Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο τὸ ὕψος τῆς συντάξεως εἶναι συνάρτησις ὄχι μόνον τοῦ

ποιητικόν. Διότι τὸ ὄριον τῆς συντάξεως πρέπει βεβαίως νὰ καθορίζεται ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν ἐξασφαλίσεως μιᾶς λογικῆς προστασίας εἰς τοὺς γέροντας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἐκτίμησιν περὶ τοῦ ἀνωτάτου ὕψους ἀσφαλιστροῦ τὸ ὁποῖον τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἠσφαλισμένων δύναται νὰ πληρώνη⁽¹⁰⁾. Διὰ τὰς ἄλλας κλάσεις τῶν ἠσφαλισμένων, αἱ ὁποῖαι πρὸς ἀποφυγὴν δημιουργίας πολλῶν διοικητικῶν δυσχερειῶν καὶ ἀμφισβητήσεων ἐνδείκνυται ὅπως μὴ ὑπερβαίνουσι τὰς 6 — 8⁽¹¹⁾, τὸ ὕψος τῆς συντάξεως πρέπει νὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ βασικὸν τοῦτο ποσὸν καὶ ἀπὸ μίαν προσαύξησιν, καθοριζομένην ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν καταβληθεισῶν εισφορῶν καὶ ἀπὸ τὴν διάρκειαν τῆς ἀσφαλίσεώς των. Ὅχι ὅμως κατ' ἀπόλυτον ἀναλογίαν, ἀλλὰ κατὰ τρόπον εὐνοοῦντα τοὺς ἠσφαλισμένους τῶν χαμηλοτέρων ἀποδοχῶν. Ἡ δὲ ἀνωτάτη σύνταξις, ἡ ὁποία δεόν νὰ χορηγῆται ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει λόγω συμπληρώσεως τοῦ κατωτάτου ὁρίου ἡλικίας, περὶ οὗ κατωτέρω, δὲν πρέπει, κατὰ τὴν γνώμην μας, νὰ ὑπερβαίη τὰ 50% τῶν ἀποδοχῶν ἐνεργείας⁽¹²⁾.

ΗΛΙΚΙΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΕΩΣ

Αἱ συντάξεις τοῦ ΙΚΑ χορηγοῦνται ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τοῦ 65ου ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν καὶ τοῦ 60ου ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἔτους τῆς ἡλικίας. Ἐπιτρέπεται δὲ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὅπως συνεχίζουσι οὗτοι ἐργαζόμενοι, ἐφ' ὅσον δὲν ἀποκερδαίνουν ἐκ τῆς ἐργασίας των κατὰ μῆνα πλέον τῶν 1250 δραχμῶν.

συσσωρευόμενοι προσῶ τῶν εισφορῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν προσόδων, τὰς ὁποίας δύναται νὰ ἀποδώσουσι αὐταί, τοποθετούμεναι παραγωγικῶς.

Τὸ σύστημα τοῦτο δημιουργεῖ μεγάλα ἀποθεματικά, καθῆκον τῶν ὁποίων εἶναι ν' ἀποφέρουσι τόκους, οἴτινες, ἀνατοκίζόμενοι καὶ προστιθέμενοι εἰς τὸ ποσὸν τῶν εισφορῶν, συντελοῦσι εἰς τὴν κάλυψιν τῶν βαρῶν τῆς ἀσφαλίσεως, ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν συνταξιούχων καὶ τὸ ὕψος τῶν συντάξεων των θὰ φθάσουσι εἰς τὰ προϋπολογισθέντα φυσιολογικὰ ὕψη των. Τὸ σύστημα αὐτὸ ἐφαρμόζεται κυρίως κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ θεσμοῦ τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως εἰς μίαν χώραν. Τὸ δὲ ἀσφάλιστρον εἶναι κλιμακωμένον συνήθως. Καὶ τοῦτο διὰ δύο λόγους:

βα) Διὰ τὴν ὑπερφαλάγγισιν τῶν ἀδιαλλάκτων ἀντιρρήσεων τῶν ἐργοδοτῶν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως, καὶ

ββ) Διότι τὰ βάρη τῆς Ἀσφαλίσεως κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς λειτουργίας της εἶναι μικρά.

Τὸ Σύστημα τῆς Κεφαλοποιήσεως μὲ κλιμακωτὸν ἀσφάλιστρον προεβλέπετο τὸσον ὑπὸ τοῦ πρώτου Ἑλληνικοῦ Νόμου 6298/34 «περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων» ὅσον καὶ ὑπὸ τοῦ Social Security Act τοῦ 1935 τῶν Η.Π.Α.

Ἐπειδὴ ὅμως εἰς ἐποχὴν οἰκονομικῆς ρευστότητος καὶ διεθνoῦς ἀβεβαιότητος ἡ δημιουργία μεγάλων ἀποθεματικῶν ἀντενδείκνυται, λόγω τῶν κινδύνων εἰς τοὺς ὁποίους ταῦτα ἐκτίθενται, τὸ σύστημα τοῦτο ἐφαρμόζεται σήμερον εἰς ἐλάχιστα μόνον Κράτη (Φινλανδία, Λουξεμβούργον, Πορτογαλία, Ἑλβετία, Βολιβία, Χιλή). ILO, Post - War Trends, In Social Security, Geneva, 1949, σελ. 36 καὶ 37.

10) ILO, International Labour Conference, Report IV, Montreal, 1944.

11) Ὁ πρῶτος Νόμος «Περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων» —6298/1934— ὥριζεν 8 μισθολογικὰς κλάσεις. Ὁ ἐν ἰσχύϊ Α. Ν. 1846/1951 ὀρίζει 13.

12) Ὑπὸ τοῦ Νόμου περὶ ἀσφαλίσεως γήρατος τῆς Δυτ. Γερμανίας, τοῦ ἰσχύοντος

“Όμως τὰ ὄρια ταῦτα θεωροῦνται ὑπὸ τινων ὑψηλὰ καὶ διὰ τοῦτο ὑποβάλλονται ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων αἰτήματα περὶ μειώσεώς των. Ὡς κύριος δὲ λόγος, συνηγορῶν ὑπὲρ τῆς αἰτουμένης μειώσεως, προβάλλεται ἡ ἀνάγκη δημιουργίας εὐκαιριῶν ἐργασίας εἰς τὸ ἐν ὑποαπασχολήσει ἢ ἐν ἀνεργίᾳ εὐρισκόμενον μέρος τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ (13).

Ὁ σκοπὸς ὅμως οὗτος οὐδόλως σχεδὸν πρόκειται νὰ ἐπιτευχθῆ διὰ τῆς, τυχόν, υἱοθετήσεως τῆς αἰτουμένης μειώσεως. Διότι ἡ μέχρι σήμερον πείρα δεικνύει, ὅτι ἐλάχιστοι ἐκ τῶν συνταξιούχων ἀποχωροῦν πράγματι ἐκ τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας (14). Οἱ πλείστοι συνεχίζουν ἐργαζόμενοι εἴτε εἰς ἄλλας ἐπιχειρήσεις εἴτε εἰς αὐτοτελῆ ἐπαγγέλματα. Ἀλλά, καὶ ἐὰν ἤθελον θεσπισθῆ αὐστηραὶ διατάξεις διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἐξόδου ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν λαμβανόντων συντάξεις, δὲν θὰ εἴχωμεν καλύπτερα ἀποτελέσματα. Ἀπλῶς θὰ ἠναγκάζαμεν τοὺς μὲν συνταξιούχους νὰ δηλώνουν πράγματα κατὰ τὸ πλεῖστον ἀναληθῆ, τὴν δὲ ὑπηρεσίαν νὰ ἀναίσκη δυνάμεις καὶ χρῆμα διὰ τὴν ἐξακριβωσίν των. Διότι οἰαδῆποτε μέτρα ἀναγκαστικὰ καὶ ἐὰν ληφθοῦν, δὲν πρόκειται νὰ ἐκρίζωσιν τὰς αἰτίας, αἱ ὁποῖαι παρακινοῦν τοὺς ἐξηκονταπενταετείς συνταξιούχους νὰ συνεχίζουν ἀπασχολούμενοι. Αἱ αἰτίαι δὲ αὗται, ὡς γνωστόν, εἶναι: α) αἱ ἀνεπαρκεῖς σημεριναὶ συντάξεις καὶ β) ἡ εὐχαρίστησις τὴν ὁποίαν οὗτοι αἰσθάνονται παραμένοντες ἐν ἐνεργείᾳ καὶ ὄντες χρήσιμοι εἰς τὴν κοινωνίαν.

Ἐξ ἄλλου διὰ τὴν θεραπείαν τῆς Ἀνεργίας δὲν εἶναι ἀναγκαῖα οὐδὲ χρήσιμος ἡ ὑποχρεωτικὴ δημιουργία ἀπομάχων τῆς ἐργασίας καὶ δὴ εἰς μέσῃν ἡλικίαν, ὡς θεωρεῖται σήμερον γενικῶς ἡ ἡλικία τῶν 60 ἐτῶν. Τούναντίον μάλιστα. Τὸ συμφέρον τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας ἐπιβάλλει, ὅπως ὑπάρχουν ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερα στόματα ἔξω τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας.

Πλὴν τούτου, ἐπειδὴ ὁ καθορισμὸς τῆς συντάξεως βασίζεται εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀσφαλίσεως, ἐπεταὶ ὅτι πᾶσα μείωσις τοῦ ὀρίου ἡλικίας θὰ ἐπιφέρῃ μείωσιν τοῦ ποσοῦ τῶν συγκεντρουμένων εἰσφορῶν. Δηλαδή μείωσιν τοῦ ὕψους τῶν συντάξεων. Ἐκτὸς ἐὰν προτιμηθῆ νὰ ἀντισταθμισθῆ ἡ μείωσις τοῦ ὀρίου ἡλικίας διὰ τῆς ὑψώσεως τοῦ ἀσφαλιστροῦ. Τρίτον τι, ἀτυχῶς, δὲν χωρεῖ. Δι’ αὐτὸ πρέπει ὅλοι νὰ ἐννοήσωμεν, ὅτι, ὅσον γενναιοτέρα εἶναι ἡ πρόβλεψις

ἀπὸ 1.1.1957, τὸ ποσὸν τῆς συντάξεως προβλέπεται νὰ φθάσῃ τὰ 60% τῶν ἀποδοχῶν ἐνεργείας μετὰ 40 ἔτη ἀσφαλίσεως καὶ τὰ 75% μετὰ 50 ἔτη.

13) Ὁ ὅρος «ἐργατικὸν δυναμικὸν» χρησιμοποιοεῖται ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν εὐρυτάτην τοῦ ἐννοίαν τὴν περιλαμβάνουσαν ἐκτὸς τῶν μισθωτῶν, τοὺς ἐργοδότας, τοὺς αὐτοτελῶς ἐργαζόμενους, καὶ τοὺς ἀνέργους.

14) Κατὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ ΙΚΑ (ἄρθρον 29 § 7 τοῦ Α. Ν. 1846/51 καὶ ἄρθρον 8 § 1 τοῦ Ν. Δ. 3083/54), ἐὰν συνταξιούχος ἀσκήσῃ αὐτοτελὲς ἐπάγγελμα ἢ παρέχῃ ἐξηρητημένην ἐργασίαν, ἐξ ἧς ἀποκερδαίνει μέχρι 1250 δρχ. μηνιαίως, δικαιούται ὀλοκλήρου τῆς συντάξεώς του. Ἐάν, ὅμως, κερδίῃ πλεόν τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ, ἔστω καὶ ἐλάχιστος, π.χ. 50 δρχ. τότε τὸ δικαίωμά του ἐπὶ τῆς λήψεως συντάξεως ἀναστέλλεται. Συνεπεία τῆς διατάξεως αὐτῆς, οἱ συνταξιούχοι πρὸς ἀποφυγὴν ἀπωλείας τῆς συντάξεώς των, δὲν δηλώνουν ὅτι ἐξακολουθοῦν ἀπασχολούμενοι, ἢ δηλώνουν ὅτι δὲν ἀποκερδαίνουν ἐκ τῆς ἀπασχολήσεώς των πλεόν τοῦ ἀνωτέρω ποσοῦ—μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴ γνωρίζῃ τὸ ΙΚΑ τὸν ἀριθμὸν, τὸν ὁποῖον κατέχουν μέσα εἰς τὸ ἐργατικὸν δυναμικὸν τῆς χώρας οἱ συνταξιούχοι του.

μας διὰ τὸ γῆρας, τόσον μεγαλύτερον αὐτοπεριορισμὸν καὶ σκληρὰν ἐργασίαν σημαίνει αὕτη διὰ τὸ ὑπόλοιπον τῆς κοινωνίας.

Πέραν τούτων ἡ ἡλικία⁽¹⁵⁾, μέχρι τῆς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι δύνανται νὰ συνεχίζουν ἐργαζόμενοι, ποικίλλει ἀπὸ ἀτόμου εἰς ἄτομον καὶ ἀπὸ ἐπαγγέλματος εἰς ἐπάγγελμα. Τὸ νὰ ἀναγκάζη κανεὶς ἄνθρώπους νὰ ἀποστρατεύωνται ἐκ τῆς ἐργασίας προτοῦ αἱ δυνάμεις καὶ ἡ θέλησις των τὸ ζητήσουν, εἶναι σφάλμα καὶ ἀδικία καὶ πρέπει νὰ ἀποφεύγωνται ἀπὸ κάθε θεσμόν, ὁ ὁποῖος ἔχει ὡς σκοπὸν τὴν αὔξησιν τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας.

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΩΣ

Διὰ τοὺς λόγους τούτους, φρονοῦμεν ὅτι, αἱ ἀπνευμόμεναι συντάξεις δέον νὰ εἶναι καὶ νὰ ὀνομάζωνται συντάξεις ἀποχωρήσεως. Πρέπει δηλαδὴ νὰ ὑπάρχη ἓνα κατώτατον ὄριον ὑποχρεωτικῆς συνταξιοδοτήσεως, τὸ ὁποῖον, ὅμως, δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θὰ τὸ ἐκλέγουν θὰ εἶναι καὶ ὄριον ἀποχωρήσεως. Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ συνταξιοδοτηθοῦν ἐπὶ τῇ συμπληρώσει αὐτοῦ, θὰ λαμβάνουν τὸ κατώτατον ὄριον τῆς διὰ τὴν κλάσιν των προβλεπομένης συντάξεως, ἀποσυρόμενοι ταυτοχρόνως τελειῶς ἀπὸ τὴν ἐργασίαν. Οἱ δὲ θέλοντες νὰ ἐξακολουθήσουν ἐργαζόμενοι, θὰ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ πράττουν τοῦτο, συνεχίζοντες κανονικῶς τὴν καταβολὴν τῆς εἰσφορᾶς των.

Διὰ νὰ ἐνθαρρύνεται δὲ ἡ ἀναβολὴ τῆς ἀποχωρήσεως - συνταξιοδοτήσεως, ἐπιβάλλεται νὰ ὑπάρχη κάποιον οἰκονομικὸν κίνητρον. Καὶ τὸ κίνητρον τοῦτο ἐξασφαλίζεται διὰ τῆς θεσπίσεως ἠϋξημένων συντάξεων διὰ τὰ μετέπειτα ἔτη. Δηλαδὴ τὰ ἀναβάλλοντα τὴν ἀποχώρησιν των πρόσωπα πρέπει νὰ δικαιῶνται ἐνὸς προσθέτου ποσοῦ συντάξεως, πέραν ἐκείνου τὸ ὁποῖον θὰ ἐλάμβανον, ἐὰν ἀπεχώρουν κατὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κατωτάτου ὁρίου ἡλικίας.

15) Ἡ Νομοθεσία τῆς Δυτ. Γερμανίας ὀρίζει ὄριον συνταξιοδοτήσεως δι' ἄνδρας καὶ γυναῖκας τὸ 65ον ἔτος. Τὸ ἴδιον ὄριον προβλέπουν καὶ αἱ νομοθεσίαι Τσεχοσλοβακίας, Φινλανδίας, Γαλλίας, Αἰγύπτου, Νέας Ζηλανδίας, Χιλῆς κ. ἄ. Ὁ Σουηδικὸς νόμος ὀρίζει τὸ 67ον. Ἡ νομοθεσία τῆς Νορβηγίας καὶ τοῦ Καναδά, τὸ 70ον. Ὁ νόμος τῶν ΗΠΑ τὸ 65ον διὰ τοὺς ἄνδρας καὶ τὸ 62ον διὰ τὰς γυναῖκας. Οἱ νόμοι τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Αὐστρίας τὸ 65ον διὰ τοὺς ἄνδρας καὶ τὸ 60ον διὰ τὰς γυναῖκας. Δηλαδὴ αἱ δύο αὗται χῶραι ἔχουν τὰ αὐτὰ ὄρια συνταξιοδοτήσεως, τὰ ὁποῖα προβλέπονται καί, παρ' ἡμῖν, ὑπὸ τῆς νομοθεσίας τοῦ ΙΚΑ. Old Age, Survivors, And Invalidity Programs Throughout The World 1954, Social Security Administration, Washington, D.C., U.S.A.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀναγνωρίζεται ἡ ἀνάγκη ὑψώσεως τοῦ ὁρίου ἡλικίας τόσον τῶν ἀνδρῶν ὅσον καὶ τῶν γυναικῶν. Ὑποστηρίζεται μάλιστα ὅτι τοῦτο δέον νὰ εἶναι τὸ ἴδιον καὶ διὰ τὰ δύο φύλα. Ὡς λόγοι δὲ προβάλλονται: α) τὸ γεγονός ὅτι αἱ γυναῖκες εἶναι συνήθως μακροβιότεραι τῶν ἀνδρῶν καὶ β) ἡ ἐξίσωσις ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν εἰς ὅλα τὰ δικαιώματα (ἀτομικά, πολιτικά, καὶ κοινωνικά).

Ἐνδιαφέρον νὰ σημειωθῇ εἶναι ὅτι ὁ λόγος, ὅστις ἐπέδρασεν ἀποφασιστικῶς διὰ τὴν καθιέρωσιν ἐν Ἀμερικῇ καὶ Ἀγγλίᾳ μικροτέρας ἡλικίας συνταξιοδοτήσεως τῶν γυναικῶν, εἶναι τὸ γεγονός ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ καὶ οἱ Ἀγγλοὶ παντρεύονται γυναῖκας νεωτέρας των κατὰ 3-5 ἔτη. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὰς χώρας ταύτας καὶ αἱ ὑπανδρὸι γυναῖκες ἐργάζονται, ἐλήφθη πρόνοια, ὅπως, ὅταν συνταξιοδοτῆται ὁ σύζυγος (εἰς τὸ 65ον ἔτος) συνταξιοδοτεῖται ταυτοχρόνως καὶ ἡ σύζυγος του, ἥτις θὰ ἀγῆ τότε τὸ 62ον ἢ 60ον ἔτος τῆς ἡλικίας της.

Και τὸ ποσὸν τοῦτο ἐνδείκνυται νὰ εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὰ ἔτη ἀναβολῆς ἀποχωρήσεως - συνταξιοδοτήσεως καὶ τὰ συνεπεῖα ταύτης ἐξοικονομηθέντα κεφάλαια. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου, ἀφ' ἐνὸς μὲν θὰ ἱκανοποιῆται ἡ ἀνθρωπίνη προσωπικότης καὶ θὰ χορηγοῦνται βελτιωμένοι συντάξεις⁽¹⁶⁾, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ποσὸν τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ διατίθεται εἰς καθαρῶς παραγωγικὰς ἐπενδύσεις, θὰ μειοῦται, καὶ τέλος ἡ βαθμιαία σκλήρυνσις τῶν οἰκονομικῶν ἀρτηριῶν τῆς χώρας, τὴν ὁποῖαν προξενεῖ ἡ ἄδικος ὑπερφόρτωσις διὰ μεγάλου ἀριθμοῦ συνταξιούχων, μεθ' ὧν τῶν συμπαρομαρτούντων περιορισμῶν καὶ ἐλέγχων, ἐκείνων, οἵτινες δὲν ἔχουν φθάσει ἀκόμη τὸ ὄριον συνταξιοδοτήσεως, θὰ ἀποφεύγηται.

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

Πλείστοι χώροι διὰ τὸν ὑπολογισμόν τῶν συντάξεων, οἰονδήποτε καὶ ἂν εἶναι τὸ ὕψος τοῦ ἀσφαλιστροῦ⁽¹⁷⁾ των, λαμβάνουν ὡς βάσιν τὴν ἀμοιβὴν τῶν ἠσφαλισμένων κατὰ μίαν μᾶλλον μακρὰν χρονικὴν περίοδον. Κατὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ I.K.A., τὸ ὕψος τῆς συντάξεως καθορίζεται βάσει τῶν ἀποδοχῶν τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν. Κατὰ τὴν περίοδον ὅμως ταύτην αἱ ἀποδοχαὶ τῶν μὲν ὑπαλλήλων φθάνουν τὸ ὑψηλότερόν των σημείον ἐνῶ τῶν ἀνεικιδεύτων ἐργατῶν ὑφίστανται κάμψιν. Κατὰ τὴν ἀσφαλιστικὴν, πάντως, ἀρχὴν ὁ δικαιοτέρος ὑπολογισμὸς τῆς ἀπονομητέας συντάξεως εἶναι ἐκείνος, ὅστις στηρίζεται εἰς τὸν μέσον ὄρον τῆς ἀμοιβῆς ὀλοκλήρου τῆς ἐργασίμου ζωῆς.

Ἄλλ' ἔαν διὰ τὸν καθορισμὸν τῆς συντάξεως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν μόνον ἡ ὀνομαστικὴ ἀξία τοῦ μέσου ὄρου ἀμοιβῆς τῆς ἐργασίμου ζωῆς καὶ συνεπῶς τῶν καταβληθεισῶν εισφορῶν, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ τυχόν μεσολαβήσασα ὕψωσις τοῦ κόστους ζωῆς, θὰ ἀδικηθῇ ὁ ἠσφαλισμένος. Διότι ἡ σύνταξις του θὰ ὑπολογισθῇ βάσει εισφορῶν, αἵτινες, ἐνῶ ἦσαν ἐπαρκεῖς διὰ νὰ δώσουν σύνταξιν συντηρήσεως εἰς τὸ πρότερον ἐπίπεδον τιμῶν, εἶναι ἤδη ὑπὸ τὸν νέον τιμᾶριθμον ἀνεπαρκεῖς διὰ νὰ παράσχουν σύνταξιν ἀνεκτὴν. Καὶ ἡ ἀδικία αὕτη θὰ εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν μείωσιν τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τοῦ νομίσματος. Διὰ τοῦτο δίκαιος ὑπολογισμὸς τῆς συντάξεως εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις γίνεται βάσει τῆς πραγματικῆς ἀξίας τὴν ὁποῖαν εἶχον αἱ εισφοραὶ τοῦ μισθοῦ ἀπὸ τῆς ὑπαγωγῆς του εἰς τὴν ἀσφάλισιν μέχρι τῆς ἀποχωρήσεώς του.

Πρὸς τούτοις ἐπιβάλλεται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν κάτι ἀκόμη ἐξ ἴσου σπουδαῖον.

16) Richard M. Titmuss: Pension Systems And Population Change, εἰς τὸ βιβλίον του Essays on the «Welfare State», London, 1958, σελ. 62.

17) Τὸ ἀσφάλιστρον συντάξεως εἰς Δυτ. Γερμανίαν εἶναι 14% τοῦ μισθοῦ ἢ τοῦ ἡμερομισθίου. Εἰς Γαλλίαν 9%, εἰς Αὐστρίαν 10%, εἰς Τσεχοσλοβακίαν 10%, εἰς Χιλὴν 9%, εἰς Καναδᾶν 6%, εἰς Η.Π.Α. 4.5% (ἀπὸ δὲ τοῦ 1960 θὰ εἶναι 5.5% καὶ θὰ φθάσῃ εἰς τὸ ὕψιστον σημείον του 8%, τὸ 1975). Σημειωτέον ὅτι εἰς τὰς ἀνωτέρω χώρας τὰ ἀναφερόμενα ἀνωτέρω ἀσφάλιστρα βαρύνουν τοὺς ἠσφαλισμένους καὶ τοὺς ἐργοδότας μόνον, πλὴν τῆς Αὐστρίας, εἰς τὴν ὁποῖαν τὸ Κράτος συμμετέχει κατὰ 25% ἐπὶ τῶν πληρωνομένων συντάξεων, καὶ τοῦ Καναδᾶ καὶ τῆς Χιλῆς, ὅπου τὸ Κράτος συμμετέχει κατ'ἐλάχιστα ποσοστά. Old - Age, Survivors, And Invalidity Programs etc., S.S A., Washinceton, D.C., U.S.A.

Τὸ ὕψος τῶν χορηγομένων συντάξεων πρέπει νὰ εἶναι συνδεδεμένον μὲ τὸ ὕψος τοῦ κόστους ζωῆς. Οὕτω μόνον ἡ αὐξησις τῶν τιμῶν δὲν θὰ τρώγῃ τὴν ἀξίαν τῆς ἀπονεμηθείσης συντάξεως καὶ οὕτω μόνον θὰ συμμετέχῃ καὶ ὁ ἀβελήτως ἀνεργὸς πληθυσμὸς εἰς πᾶσαν αὐξησιν τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος διὰ τὴν ὁποίαν συνετέλεσεν. Ὁ ἀπλούστερος δὲ τρόπος ἐπιτεύξεως αὐτοῦ εἶναι ἡ περιοδικὴ ἀναθεώρησις τῶν συντάξεων βάσει πίνακος τιμαρίθμου σχετιζομένου εἰδικῶς καὶ ἀποκλειστικῶς μὲ τὸ κόστος ζωῆς τῶν συνταξιούχων. Τοιοῦτοτρόπως, ὡσάκις τὸ κόστος τῆς ζωῆς θὰ ἀνέρχεται, ὡς θὰ προκύπτῃ ἀπὸ τὸν εἰδικὸν τοῦτον πίνακα, θὰ αὐξάνονται καὶ αἱ συντάξεις ἀντιστοίχως διὰ νὰ ἀποκαθιστοῦν πληρῶς τὴν ἀγοραστικὴν τῶν δύνάμιν (18).

ΕΠΕΝΔΥΣΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Διὰ νὰ εἶναι ὅμως ὁ ὑπολογισμὸς τῶν συντάξεων δυνατός, ὡς ἀνεπτυχθῇ ἀνωτέρω, καὶ ἡ ἀναπροσαρμογὴ αὐτῶν ἐφικτὴ καὶ αὐτόματος, πρέπει τὰ ἀποθεματικά τοῦ Λογαριασμοῦ Συντάξεων νὰ μὴν ἀποδυναμούνται τῆς πραγματικῆς τῶν ἀξίας. Ἡ διατήρησις δὲ τῆς πραγματικῆς τῶν δυνάμεως ἐξασφαλίζεται, ἔαν τὰ διαθέσιμα ταῦτα χρησιμοποιοῦνται καὶ ὡς οἰκονομίαι τοῦ ἔθνους, ἐπενδυσόμενα εἰς ἀξίας ἠγγυημένας ὑπὸ τοῦ Κράτους, εἰς μετοχὰς μεγάλων Τραπεζῶν καὶ Ἐπιχειρήσεων Κοινῆς Ὑφελείας, εἰς ἀκίνητα κ.λ.π. Διὰ τῆς τοιαύτης τοποθετήσεως τῶν ἐν λόγῳ Κεφαλαίων ἀφ' ἑνὸς μὲν θὰ αὐξάνεται τὸ Ἐθνικὸν Εἰσόδημα, ἀφ' ἑτέρου δὲ θὰ προστίθεται εἰς τὸν Λογαριασμὸν Συντάξεων ἕνα πρόσθετον εἰσόδημα ἱκανὸν νὰ ἀντισταθμίσῃ πᾶσαν διακύμανσιν τοῦ κόστους τῆς ζωῆς (19).

Διὰ νὰ εἶναι δὲ ἀδιάβλητος πᾶσα τοποθέτησις τῶν χρημάτων τοῦ Λογαριασμοῦ Συντάξεων ἐπιβάλλεται, ὅπως ἡ διοίκησις αὐτοῦ ἀσκῆται ὑπὸ ἐνὸς εἰδικοῦ Ὑποτάκτου, εἰς τὸ ὅποιον δέον νὰ συμμετέχῃ ἀπαραιτήτως, ἐκτὸς τῶν ἀρμοδιῶν διὰ τὴν γενικὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν παραγόντων τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Ἀσφαλιστικοῦ Ὑποτάκτου, καὶ τὸ ὅποιον ὄργανον νὰ ἐνεργῇ ὡς Συμβούλιον Θεματοφυλάκων (20). Διὰ τοῦ μέσου τούτου οἱ ἠσφαλισμένοι καὶ ἡ Κοινωνία γενικῶς θὰ ἔχουν μίαν ἐγγύησιν, ὅτι τὰ Κεφάλαια τῆς

18) Ἡ ἀρχὴ τῆς αὐτομάτου ἀναπροσαρμογῆς (Revalorization) τῶν συντάξεων πρὸς τὰς διακυμάνσεις τοῦ τιμαρίθμου προβλέπεται ὑπὸ τῶν σχετικῶν νόμων τῆς Δυτ. Γερμανίας, τῆς Δανίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰρλανδίας, τῆς Σουηδίας, τοῦ Λουξεμβούργου, κ.ά. ILO, Post War Trends In Social Security, σελ. 38 καὶ 39. G ö r a n T e g n e r: Social Security In Sweden, σελ. 63.

19) Τὴν τοιαύτην τοποθέτησιν τῶν Κεφαλαίων τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων συνιστᾷ ἰδιαιτέρως ὁ Διεθνὴς Ὑποτάκτος Ἐργασίας. ILO, Official Bulletin, No 2, 1955, σελ. 87. Τὴν ἀποψιν ταύτην ὑποστηρίζει παρ' ἡμῖν ὁ Ε. Τ σ ο υ κ ᾶ τ ο ς: «Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις καὶ Συντάξεις» εἰς τὸ Περιοδικὸν «Ἑλληνικά Θέματα» τοῦ Μαΐου 1959, σελ. 35.

20) Εἰς τὸ Συμβούλιον Θεματοφυλάκων (Board of Trustees) τοῦ Λογαριασμοῦ Συντάξεων τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς μετέχουν ὁ Ὑπουργὸς τοῦ Θησαυροφυλακίου, ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ἐργασίας, καὶ ὁ Διοικητὴς τῆς Social Security Administration, J. S. P a r k e r. Social Security Reserves, New York, 1951.

Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως εἶναι τοποθετημένα ἀσφαλῶς καὶ χρησιμοποιοῦνται παραγωγικῶς κατὰ τὸν καλῦτερον τρόπον.

Ὑπὸ τὸ πρίσμα τῶν ἀναπτυχθεισῶν ἀνωτέρω σκέψεων ἀντιμετωπίζονται τὰ προβλήματα τοῦ Γήρατος εἰς τὰ ὀργανωμένα κράτη, ὅπου ἡ Κοινωνικὴ Ἀσφάλις εἶναι ἡ πρώτη γραμμὴ ἀμύνης εἰς τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῆς Ἀνάγκης καὶ τοῦ Φόβου τῆς Ἀνάγκης. Αἱ πρακτικαὶ καὶ ἐλπιδοφόροι ἀξίαι τῆς ἔχουν δοκιμασθῆ ἀπὸ τὸν χρόνον καὶ ἔχουν κερδίσει ἐκεῖ τὴν ἐμπιστοσύνην ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Διότι ἔχει αὕτη τὸ μοναδικὸν πλεονέκτημα, ὅτι συσχετίζει αὐτομάτως τὰς συντάξεις μὲ τὰ ἀπωλεσθέντα, λόγω τῆς ἀποχωρήσεως ἐκ τῆς ἐργασίας, εἰσοδήματα. Καὶ διότι προστατεύει αὐτομάτως τὰ δίκαια τῶν παραχῶν, παρέχει αὐτομάτως τὰ κεφάλαια διὰ τὴν πληρωμὴν των, καὶ ἐλέγχει αὐτομάτως τὰς δαπάνας τῆς.

Εἰς τὴν χώραν μας ἡ Ἀσφάλις Γήρατος παρουσιάζεται ὡς διερχομένη βαρεῖαν κρίσιν. Ὅμως εἰς τὴν πραγματικότητα δὲν πρόκειται περὶ κρίσεως τῆς Ἀσφαλίσεως, ἀλλὰ περὶ κρίσεως τῶν φορέων τῆς. Διότι τὸ Ι.Κ.Α. λ.χ. ἀπὸ ἴδρυμα Ἀσφαλίσεως, ὡς τὸ ἤθελεν ὁ ἰδρυτικὸς του νόμος, ἔχει μεταβληθῆ εἰς ἴδρυμα Προνοίας. Καθ' ὅσον ἔχει ἀναλάβει τὴν εὐθύνην τῆς συνταξιοδοτήσεως δεκάδων χιλιάδων προσώπων, τὰ ὅποια οὐδόλως ἢ ἐλάχιστα εἰσέφερον εἰς αὐτό, καὶ συνταξιοδοτεῖ ταῦτα εἰς βάρος τῶν εἰσφορῶν καὶ τῶν συντάξεων τῶν κανονικῶν ἠσφαλισμένων του, ἀφοῦ οὐδέποτε ἔτυχε καὶ τῶν παραμικρῶν, ἔστω, ἐπιχορηγήσεως ἐκ μέρους τοῦ Κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ, ὡς ἐπεβάλλετο εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην. Καὶ διότι ἀκόμη τὰ κεφάλαιά του, μὴ τοποθετούμενα παραγωγικῶς, ἔχουν χάσει μέρος τῆς πραγματικῆς τῶν ἀξίας. Ἄλλ' ἐὰν ἀποκαθαρθῆ ἡ νομοθεσία του καὶ ἀναπλασθῆ, βάσει τῆς πείρας τῶν εἴκοσι δύο του χρόνων καὶ ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως, καὶ ἀποτελέσει αὕτη οὕτω τὴν ἰθύνουσαν γραμμὴν, τὴν ὁποίαν ὑποχρεωτικῶς θὰ ἀκολουθοῦν ἐφεξῆς εἰς τὸ ζήτημα τῶν συντάξεων ὅλοι οἱ Ὄργανισμοὶ κυρίας ὑποχρεωτικῆς Ἀσφαλίσεως, τότε ἡ Ἀσφάλις τοῦ Γήρατος καὶ οἱ φορεῖς τῆς θὰ ἀποκτήσουν εἰς τὰς συνειδήσεις ὄλων τὴν θέσιν ἢ ὁποῖα τοὺς ἀρμόζει.

Πλὴν — νὰ ἐξηγούμεθα: ὅ,τι καὶ ἐὰν γίνῃ, δὲν θὰ εἶναι καὶ αὐτὸ τέλειον, οὐδὲ παντοτεινόν. Διότι ἡ Κοινωνικὴ Ἀσφάλις, ὡς ἓνα τῶν μέσων τῆς Κοινωνικῆς Προστασίας, θὰ παραμένῃ πάντοτε ἓνας σκοπὸς καὶ οὐδέποτε θὰ γίνῃ μία τελειωμένη προσπάθεια. Καθ' ὅσον αἱ ἀνθρώπινοι φιλοδοξίαι καὶ ἀπαιτήσεις θὰ εἶναι διαρκῶς ἐπεκταταί, ὅσον θὰ ἐξακολουθῆ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις νὰ εἶναι τελειοποιήσιμος.